

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio I. Obligatio Charitatis quoad actum internum amandi, & externum benefaciendi proximo generatim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

næ corporalis; de qua mox *Seët. 2.* Opera Misericordix spiritualia sunt: docere ignorantem: consulere dubitanti: consolare mœstum: corrigere errantem: tolerare onerosum: remittere injurias: pro omnibus orare. Versus:

Doce, Consule, Castiga, Solare, Remitte, Fer, Ora.

Inter hæc præcipua est correctio fraterna, de qua *Seët. 3. & 4. Seët.* agemus de ordine Charitatis.

SECTIO I.

Obligatio Charitatis quoad actum internum amandi, & externum benefaciendi proximo generatim.

SUMMARIUM.

6. Usque ad n. 9. *Amor proximi debet esse supernaturalis tripliciter I. ex parte principii. II. ex parte motivi. III. Ex parte objecti.*
9. *Debet esse amor amicitix, ei volendo bona salutaria in ordine ad Deum. Et*
11. *Non sufficit amor concupiscentix tantum.*
13. *Tenemur Precepto Charitatis diligere omnem proximum etiam peccatorem.*
14. *Etiain inimicum:*
15. *Preceptum diligendi proximum obligat semper & pro semper negativè, excludendo omne odium.*
16. Usque ad n. 22 *Quando obliget positivè.*
22. *Quilibet sub mortali obligatur.*
23. *Ex Charitate, & Misericordia.*
25. *benefacere proximo corporaliter & spiritualiter,*
26. *quando id vera necessitas exigit: Ubi*
27. Usque ad n. 31. *Quæ & quando sit vera necessitas?*
31. Usque ad n. 36. *Quando quis censetur moraliter posse, & teneri succurrere proximo;*

AS-

ASSERTIO I.

Precepto Divino Charitatis tenetur homo amore
supernaturali, & amicitia diligere quemcun-
que proximum, saltem negativè excludendo odium,
& malevolentiam; positivè verò, actu interno, non
nisi quandoque per accidens. Ita communis DD.
apud citandos. Termini modò explicandi sunt.

§. I.

Amori supernaturali.

Amor proximi hoc Præcepto intentus, debet
esse supernaturalis tripliciter ex parte prin-
cipii motivi, & objecti.

I. *Ex parte principii*: Scilicet elicitus ex habitu
infuso Charitatis, quâ nimirum Deus propter se, pro-
ximus autem propter Deum diligitur. Idem nam-
que habitus infusus præstantissimus Charitatis incli-
nans principaliter quidem ad dilectionem, & amorē
Dei super omnia, propter se, seu propter sui ipsius
intrinsicam, infinitam, & irreferibilem bonitatem,
tanquam ad actum principalem, etiam inclinatur se-
cundariò & movet ad dilectionem proximi atque
sui ipsius propter eandem bonitatem Divinam ut
participatam in proximo, & nobis ipsis, tanquam
ad actum secundarium cum priori connexum, ut
suo loco latius explicatum. Et hinc

II. Debet esse supernaturalis *ex parte motivi*: ut
nimirum diligatur proximus propter Deum, seu
propter bonitatem supernaturalem à bonitate di-
vina in proximo participatam; quatenus nimirum
est creatura Dei, condita ad imaginem Dei, capax
nobiscum gratiæ divinæ, beatitudinis æternæ, &

verbo: *quatenus est aliquid Dei.* Unde totius Charitatis Theologicæ inclinantis ad dilectionem Dei, & proximi, ac sui ipsius, objectum & motivum formale, & adæquatum est bonitas Dei: Bonitas enim Dei, quatenus propriè inest ipsi Deo, est objectum formale Charitatis amantis ipsum Deum propter se: eadèmq; Bonitas Dei quatenus suo modo participata est, & velut relucet in proximo, ac nobis ipsis, est objectum formale, ac motivum Charitatis amantis proximum, & nos ipsos propter Deum.

8 III. Debet esse supernaturalis *ex parte objecti voliti*: ut nimirum proximo velimus bona supernaturalia, utpote principaliter ipsum Deum, æternamque beatitudinem, & omnia ad hanc ordinata, ut mox specificabitur. Excluditur ergo omnis amor proximi naturalis tantum ex motivo, vel objecto naturali præcisè, quo scilicet diligimus aliquem propter bonitatem naturalem tantum, absque ordine ad Deum. Qui amor, etsi per se malus non sit, non est tamen actus Charitatis Theologicæ, quia non est propter Deum, ideoque nec meritorius, nec consequenter satisfacit præcepto Charitatis divinæ diligendi proximum propter Deum formaliter & positivè; sed tantum satisfacit materialiter, & negativè, quatenus excludit transgressionem præcepti dilectionis, odium, malevolentiam &c.

§. II.

Et amicitie.

9 I. **T**Enemur amare proximum vero amore amicitie, ei benè volendo, nimirum volendo, vel

vel desiderando ipsi vera bona salutaria in ordine ad DEUM: nimirum principaliter ipsum DEUM, gratiam, ac beatitudinem æternam, aliáque bona spiritalia, ac etiam corporalia; quæ ad hæc conducunt, & ordinantur. *Ratio est*: Quia præceptum dilectionis proximi est simile præcepto dilectionis DEI (nimirum non absolutè, & quoad modum diligendi, quasi sicut DEUS propter se ipsum super omnia, sic etiam proximus amari debeat, hoc enim implicat, sed respectivè quoad motivum diligendi, ut sicut Deus diligitur propter se, suamque bonitatem infinitam, ita propter ipsum, ejusque bonitatem diligatur proximus) atqui actus Charitatis divinæ est vero affectu amicitia Deo velle se ipsum, & omne bonum suum: ergo eadem ratione Charitatis Theologicæ in proximum actus debet esse vero affectu amicitia proximo velle omne verum, & omne salutare bonum; utpote gratiam ac gloriam &c. idque vel amore, vel affectu complacentiæ, congaudendo ei, quatenus talia bona jam habet; aut amore & affectu desiderii, quatenus aliquid eorum nondum habet, ei desiderando, & cum opus & est occasio, etiam procurando.

II. Non ergo præcepto Charitatis tenemur vel-IO le, vel optare proximo ea bona, quæ ei salutaria in ordine ad DEUM non sunt, quin potius nociva: imò talia ex ipsa vera Charitate, ei positivè nolle possumus, v.g. Titio potes nolle divitias, potentiam, dignitatem, scientiam &c. quia vides eum istis contra salutem suam, vel aliorum, aut in aliorum detrimentum abuti. Sic enim non malè,

Qq's

sed

sed verè benè vis Titio, cùm ei secundum rectam rationem melior sit eorum privatio, quàm possessio, prout latius patet ex dictis *rr. 2. c. 6.* in explicacione odii.

11 III. Excluditur ergo, & præcepto dilectionis proximi minimè satisfacit amor concupiscentiæ tantùm, quo nimirùm diligimus proximum præcisè, quatenus nobis bonus, conveniens, utilis, vel delectabilis est: quia hic amor purè naturalis est omni homini, etiam Ethnico communis. Quòd si diligamus proximum quatenus est nobis bonus, vel utilis spiritualiter in ordine ad DEUM, vel salutem nostram, v. g. bonus Superior, vel Confessarius, erit sanè actus Charitatis Theologicæ: at non quatenus est amor concupiscentiæ erga proximum; sed quatenus est amicitia erga nos ipsos, & ipsum Deum. Nam amans proximum, ut bonum sibi spiritualiter in ordine ad Deum, & salutem, magis, quàm proximum, amat seipsum, & seipso adhuc magis amat ipsum DEUM. Quia; *Propter quod unumquodque tale, & illud magis tale.*

12 IV. Tandem in præcepto dilectionis proximi etiam implicitè contineri præceptum dilectionis sui ipsius, notum est ex terminis præcepti. Cùm enim dictum est: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum: & tui ipsius dilectio prætermissa non est:* ait D. August. *l. De Doct. Christiana c. 2.*

§. III.

Quemcunque Proximum.

13 **P**Ræcepto Charitatis tenemur diligere omnem proximum, etiam quantumvis peccatorem, etiam

etiam inimicum nostrum. Certum de fide: & omnium Theologorum cum S. Thoma 2. 2. q. 25. a. 6. Scoto 3. dist. 30. & 38. Ratio sumitur ex generali Mandato: *Diliges proximum tuum sicut teipsum* nemine excepto, nisi non proximo, qui scilicet gratiæ Dei, & æternæ beatitudinis nobiscum amplius capax non est, ut sunt soli dæmones, & damnati: Omnis autem proximus noster est creatura rationalis nobiscum capax gratiæ, & beatitudinis, uti sunt imprimis Angeli, Beati, ac etiam animæ in purgatorio, quas novimus jam certas gratiæ, ac beatitudinis; & deinde omnis homo viator, tam fidelis, quàm infidelis, bonus, malus, etiam quantumvis peccator, vel inimicus noster. Hos enim novimus adhuc gratiæ, & amicitiae DEI, atque beatitudinis æternæ capaces. Omnes ergo ex Charitate diligendi sunt propter DEUM, eisque bene volendum, prædictis modis.

II. Et quoad inimicos speciale habemus mandatum à Christo Matth. 5. *Audistis, quia dictum est antiquis: diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum* (fuit hoc Pharisaica depravatio præcepti divini. Levit 19. *Diliges amicum tuum:*) *Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros, benefacite iis, qui oderunt vos: orate pro persequentibus, & calumniantibus vos.*

III. Sed ne terrearis Mandatò tantò, notanter dixi in Assert: *saltem negativè, excludendo odium, & malevolentiam &c.* Sic enim sine dubio præceptum divinum Charitatis obligat semper, & pro sem-

semper, ita ut nunquam liceat proximo, etiam quantumvis inimico malè velle per odium, aut e bonum nolle, vel de ejus bonis triftari per invidiam de quibus latè *tr. 2. c. 6. Sect. 2. de odio, & inimicitia*, ubi fusè explicatum, qualiter homo teneatur amare inimicum, offensam remittere, signa Charitatis exhibere &c. Positivè verò actu interno formali explicito proximum, præsertim inimicum amare, ei benè velle, bona gaudere, vel desiderare, per se ex professo nunquam obligamur ex præcepto affirmativo Charitatis. Nam huic præcepto dilectionis proximi generaliter imbibito in omnibus præceptis divinis circa præceptum, præsertim secundæ Tabulæ, abundè satisficit: dum quis vult servare propter Deum, & data occasione defacto observat præcepta divina circa proximum abstinendo ab omni odio, & injuria, & cum opus est, etiam exhibendo opera externa Charitatis: is tanè ipso facto diligit proximum; sicut seipsum: & sæpè etiam actu interno formali amoris, seu benevolentie ipsum diligit, cum illa opera Charitatis sæpè fieri non possint sine aliquo actu interno amoris, & benevolentie, ut mox patebit. Et hinc sequitur.

§. IV.

Positivè verò, actu interno, non nisi quandoque per accidens.

¹⁶ **P**ositivo, & formali actu interno amoris, seu benevolentie, ex præcepto Charitatis per accidens solum tenemur quandoque amare proximum, quando nimirum ita exigit, aut periculum

odii evitandum, aut opus externum Charitatis exhibendum: adeoque in triplici potissimum casu.

Primo: Quod si urget gravis tentatio odii, vel affectus maligni in proximum, quæ prudenti iudicio rem æstimando, aliter superari non posse videatur, quàm contrario actu amoris proximum proficquendo, teneris tunc positivè amare, juxta communissimam DD. Teneris enim tunc resistere peccato contra Charitatem proximi; nec aliter posse supponitur, nisi actu contrario amoris. Ubi tamen, si omissio amore, tentationi odii succumbas, omissio amoris, & commissio odii non duo; sed unum tantum numero peccatum contra Charitatem constituunt, ut in simili alibi sæpiùs notatum est.

Secundò: Quotiescunque homo jam habitò odio, & inimicitia erga proximum, tenetur reconciliari eidem, maximè veniam petenti (juxta dicta tr. 2. c. 6.) Implicat enim fieri reconciliationem veram cum inimico, nisi per elicited novum actum amoris, ac benevolentia erga ipsum: alioquin erit reconciliatio ficta, qualem non præcipit, sed prohibet Lex Christianæ Charitatis.

Tertiò: Quotiescunque tenemur ex Charitate beneficere, vel succurrere proximo, ut in extrema vel gravi necessitate constituto. Actus enim externus beneficiendi necessario præsupponit actum internum Charitatis, ac benè volendi: sine quo beneficere non Charitas est, sed hypocrisis. Extra hos casus actualiter amare proximum, amicum, vel inimicum, est in consilio pro majori merito,

rito, ac perfectione Charitatis. Et sanè, quò quis intensius ac frequentius exercet actus amoris Dei, eò etiam frequentius exercebit actus amoris proximi propter Deum, ut experientiâ discas.

20. Vides hanc nostram doctrinam nihil commune habere cum propositionibus damnatis ab Innocentio XI. IO. *Non tenemur proximum diligere actu interno, & formali.* II. *Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Quod nos nullo modo dicimus, aut sentimus.

21. Patet ergo jam de obligatione Charitatis quoad actum internum amandi, & opposito peccato commissionis: illud nimirum per se vix unquam committi, sed solum per accidens in dictis casibus. De peccatis internis commissionis contra Charitatem proximi, odiò, inimicitia, vindictâ &c. in commodum Confessoriorum jam dixi satis *tr. 2. eit. c. 6.* Nunc quoad actum internum Charitatis erga proximum, scilicet benefaciendi corporaliter, & spiritualiter, sequitur

ASSERTIO II.

22. **Q**uis homo jure naturali, & divino positivo sub mortali obligatur ex charitate, & Misericordia proximo benefacere corporaliter, & spiritualiter, seu bonum prestando, seu malum injustum impediendo, quando vera necessitas proximi ita exigit, & moralis possibilitas adest: quando nimirum concurrant hæc: NOTITIA, NECESSITAS, FACULTAS SUCCURRENDI, INDEMNITAS SUCCURRENTIS, & SPES FRUCTUS. Certa apud Omnes. Ratio obligationis clara est:

Quia

Quia præceptum divinum naturale positivum est: *Diliges proximum tuum sicut teipsum*: Atqui hoc præcepto non solum præcipitur actus internus Charitatis, & benevolentia, ut excludat omne odium, & malevolentiam, sed etiam maximè actus externus beneficentia erga proximum in necessitate, vel miseria constitutum; hoc enim exigit necessariorum præstituta mensura diligendi proximum, sicut seipsum: juxta principia universalis legis naturæ: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris*: & *Quaecunque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis*: quotusquisque autem vult sibi tantum bonum velli à proximo, & non multò magis etiam benefieri in necessitate, vel miseria constituto: Ergo &c. Plenæ sunt hoc præcepto Sacrae Litteræ. maximè apud Evangelistam amoris: 1. Joan. 3. *Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo Charitas DEI manet in illo? Quasi dicat, non manet.* (Charitatem autem, & gratiam Dei non manere in homine, est effectus peccati mortalis &c.) Ibidem. *Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate.* Et Jacobi. 2. dicitur: *si frater & Soror nudi sint, & indigeant victu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace, calefacimini, & saturamini, non dederitis autem eis, qua necessaria sunt corpori, quid proderit?* Ergo tenemur etiam ipso opere proximo benefacere. Conditiones autem obligationis accuratè exprimuntur in *Assert. Explico breviter*.

§. I.

Obligatur ex Charitate, & Misericordia.

23 **N**imirum etiam seclusâ justitia. Nam duplex potest esse obligatio benefaciendi proximo, solum Charitatis generalis, vel specialis; & Charitatis, ac justitiæ simul. *Titulò Charitatis communis*, videlicet ex communi innato affectu, & communicatione naturæ, tenetur homo homini simpliciter benefacere, vel succurrere, sit barbarus, vel Scythæ. *Titulò Charitatis specialis*, ratione specialis conjunctionis naturæ, tenetur homo benefacere, vel succurrere præ cæteris sibi specialiter ratione conjunctis, ut parentes filiis, filii parentibus; fratres, sorores, cognati, affines invicem; Christianus Christiano, civis civi &c. tam notis, quàm aliis extraneis, ut patebit de ordine Charitatis. *Titulò verò mixtò Charitatis, & justitiæ, simul*, tenetur benefacere proximo, qui ex officio, vel pacto aliis ad beneficiendum, & subsidium adferendum adstricti sunt. Sic Rex, Magistratus populo, Prælati, Pastor, Superior sibi commissis, tenentur succurrere duplici titulò, & Charitatis, & Justitiæ: quia nimirum vi officii ex justitia Superiores tenentur ad conservationem suorum subditorum; sive quoad temporalia, in Magistratu sæculari; sive quoad spiritualia, in Magistratu Ecclesiastico, vel Religioso: ideòque in his, sicut major, & duplex est obligatio, ita & major & duplex erit peccatum, scilicet & contra Charitatem, & justitiam, si tales non succurrant proximo, necessitate exigente v. g. Magistratus civibus

vibus bello, vel fame periclinantibus, Parochus subdito in peste, vel periculo mortis Sacramenta petenti.

Porro quamdiu adsunt, qui vel ex titulo mixto²⁴ Charitatis, & justitiæ, vel ex titulo speciali Charitatis, tenentur proximo in spirituali, vel corporali necessitate succurrere, atque etiam succurrere posse, & velle creduntur, tamdiu alii titulo communi Charitatis, & Misericordiæ non obligantur succurrere proximo illi, quia tunc respectu illius nulla est necessitas exigens, ut ullus alius succurrat: At verò, quando vel desunt, qui titulo justitiæ, vel Charitatis specialis teneantur succurrere, vel licet adsint, tamen non possunt, vel non volunt ex malitia succurrere, tunc nimirum omnis homo, cui innotescit vera gravis, vel extrema necessitas corporalis, spiritualis proximi, titulo, & præcepto Charitatis communis sub mortali obligatur pro posse succurrere, ut mox patebit amplius. Idque benè explicat Christus *Luca* 10. parabolâ de eo, qui incidit in latrones: cui (fortè judæo) cum Sacerdos, & Levita titulo Charitatis specialis obligati, tamen transeuntes gravi culpa non succurrissent, Samaritanus extraneus solo titulo Charitatis communis opem tulit: concluditque Christus: *Vade, & tu fac similiter.*

S. II.

Proximo benefacere corporaliter, & Spiritualiter.

PRout nimirum necessitas, & miseria proximi²⁵ exigit, seu bonum præstando, sive malum in-

THEOL. MORAL. PARS III. Rr justum

justum impediendo: æquipollent enim proximo bonum facere, & malum impedire: adeoque sicut omnis, qui potest, tenetur ex Charitate proximo bonum facere, ita & malum ejus injustum, vel injuriam (non item malum justum v. g. justam penam &c.) impedire, juxta universalem legem Dei, Ecclesiast. 17. *Et mandavit illis unicuique de proximo suo.* Et olim varias tulit Leges DEUS de conservatione rerum proximi, etiam inimici, ut *Exodi 23. Si occurreris bovi inimici tui, aut asino erranti, reduc eum &c.*

Tenetur ergo homo impedire malum proximi non tantum spirituale, videlicet peccatum, vel peccandi periculum, ut patebit infra de correctione fraterna, & scandalo; sed etiam quodvis malum injustum corporale, vitæ, famæ, vel fortunæ: quatenus nimirum *absque proprio detrimento potest.* v. g. Videt quis latronem, vel hostem gladio aggredi proximum, si absque sui evidenti periculo potest clamore, armis, vel alio modo impedire, ne occidatur, tenetur sub mortali. Item potest quis innocentem à morte liberare commodè, utpotè testimonio, juramento justo, pecuniâ sibi non multum necessariâ, tenetur sub mortali, cum sit vera, & extrema necessitas proximi. Item vides furem domum proximi invadentem, potes commodè impedire, clamore, vel alio medio, teneris etiam sub mortali, si æstimes grave damnum inferendum proximo: secus, si leve tantum - v. g. panem, vel fructus ablatum. Item vides quosdam publicè detrahere proximo, atque ex illa detractione eum in-

justè

justè gravem infamiam, aliudve malum subituum, potes autem efficaciter, & sine gravi, vel æquali tuo incommodo impedire, teneris eum defendere sub mortali. Secus, si scires, te nihil profecturum; aut, ut contingere solet, te æquale periculum subituum: tunc enim non teneberis te exponere periculo, juxta ordinem Charitatis. Ex communi nominatim March. hic Tract. 2. Tit. 4.

Seç. 2. q. 1. §. 4.

§. III.

Cum vera necessitas proximi exigit.

PRæceptum benefaciendi proximo, ut affirmativum est, præcipiens nimirum actu proximo benefacere, seu malum auferre, utique non obligat pro semper, sed solum certo tempore, vel casu: neque hic aliud tempus vel casus assignari potest, nisi tempus & casus veræ necessitatis ita exigentis. Vera autem necessitas censenda est: *Cum homo alieno subsidio necessario indiget ad vitam spiritualem, corporalem, sive moralem, & civilem conservandam.* Quam Regulam benè tradit Marchant. cit. q. 1. dub. 1. Dicitur autem.

I. *Cum homo:* Comprehendendo omnem hominem nostrum proximum, amicum, inimicum, fidelem, catholicum, infidelem, hæreticum &c. omnes enim proximi intelliguntur; & omnibus in vera necessitate succurrendum, juxta tamen dicta §. I. & dicenda infra de ordine Charitatis.

II. *Alieno subsidio indiget:* Quocunque, corporali, vel spiritali. Quamdiu enim homo sibi ipsi succurrere, vel se ipsum juvare potest: ut si pau-

R r a

per

per mendicans suo labore, industriâ, vel ministerio aliquo sibi necessaria acquirere potest, tamdiu non censetur veram necessitatem pati, ob quam alieno subsidio necessariò egeat. Fieri tamen solet, ut homo, etsi antea potuerit sibi providere labore & industriâ, adeoque suâ culpa, & negligentia, postea tamen in veram necessitatem incidat, quâ durante, ope, & subsidio verè & necessariò egeat.

29 III. *Necessariò ad vitam spiritualem, corporalem; sive moralem, & civilem conservandam.* In his tribus concluditur omnis omninò vera necessitas, quæ homini contingere potest. Vita spiritualis dicitur vita animæ per gratiam, & alia ad hanc necessaria, ad quam conservandam homo sæpè necessariò indiget subsidiò alienò, utpote administratione Sacramentorum, necessaria instructione correctione &c. Vita corporalis similiter indiget alimentis, vestimentis, aliisque necessariis ad sui conservationem, sæpè per alienum subsidium acquirendis. Vita moralis & civilis consistens in honestate morali, integrâ famâ, honesto statu, sæpè etiam indiget subsidio alieno, ut nimis manifestum.

30 IV. Quotiescunque ergo occurrit tanta necessitas proximi, ut vitam suam spiritualem, vel corporalem, vel civilem conservare non possit, omnis homo sciens & potens ex Charitate obligatur succurrere, etiam sub mortali pro ratione materiae. Patet in allatis exemplis. Sacerdos etiam simplex, vel non curatus, si alius non adsit, qui facere debet, homini ad mortem laboranti sub mortali cernitur Poenitentia Sacramentum ministrare, paratum

raturum disponere ad Sacramentum, & bonam mortem; similiter infantem baptizare &c. Homini extrema, vel gravi necessitate laboranti alimento, vel vestimento succurrere quicumque sciens & potens tenetur sub mortali. Idemque est in exemplis modò dictis supra.

§. IV.

Et possibilitas adest moralis.

Utique non Physica tantum, sed moralis, quâ quis hîc & nunc commodè possit: Charitas enim ordinata plus non obligat. Ad hoc autem ut quis verè censeatur moraliter posse, & teneri proximo succurrere, seu ut moralis possibilitas adsit, quatuor requiruntur in Assert. expressa, & sunt sequentia.

I. *Notitia necessitatis proximi*: Ubique enim à lege excusatur ignorans; qui ergò vel omninò nescit proximum esse in necessitate; aut si hoc sciat, scit tamen alios debere & posse, velle succurrere, ipse non tenetur succurrere, quia non scitur, & reverà non est necessitas proximi, ut ab ipso sublevanda. At verò cum primùm ei innotescit necessitas proximi vera ac gravis, & quamdiu non est, vel non scitur esse alius, qui debeat, possit, & velit succurrere, tamdiu tenetur quilibet succurrere pro posse. Attamen vi præcepti Charitatis nullus tenetur inquirere proximos necessitatem patientes, ut eis succurrat, ut insinuatur 1. Joan. 3. *Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum habere necessitatem &c.*

II. *Facultas succurrendi*: Ut nimirum debens

succurrere proximo, habeat, vel possit id, quo succurrere debet. Nam impotentia excusat à Lege; Et *Qui nihil habet, nihil debet*. Sic non potest, nec consequenter debet succurrere pauperi, qui ipse pauper non habet pecuniam, panem &c. Sic Sacerdos excusatur, qui in infirmitate ipse detentus nequit accedere infirmum ad Sacramenta ministranda.

34 III. *Indemnitas succurrentis*: Ut nimirum quis sine gravi, vel æquali suo damno, aut periculo possit succurrere alteri. Sic nimirum in spirituali, vel corporali necessitate tenetur quis alteri succurrere, ut tamen ipse eandem, vel similem ex hoc necessitatem non incurrat: nam ex ordine naturali Charitatis quilibet tenetur magis amare seipsum, quam alterum in eodem genere E. g. Proximo extrema necessitate laboranti teneris succurrere, etiam ipse gravi necessitate pressus, sic tamen, ut ipsemet inde extremam necessitatem non incurras. Vides alterum in periculo mortis, in latrocinio, naufragio &c. teneris succurrere, dummodò non ipsemet periculum mortis in eas. Sacerdos non curatus tenetur alteri in periculo mortis succurrere, Sacramenta ministrando, non tamen periculo mortis suæ. Secus est de Sacerdote curato, seu Parocho proprio ex justitia obligato: ut infra magis patebit de ordine Charitatis.

35 IV. *Spes fructus, seu effectus futuri*; ut nimirum quis sciat, & speret se ope sua proximi necessitatem sublevare posse, vel sublevandam esse. Quòd si enim nulla spes sit proximum in necessitate sublevan-

levandi cessat jam possibilitas, & consequenter obligatio succurrendi. v. g. Non teneris pauperi cibum deferre, quem scis jam animam agere, aut fiscias à militibus in via rapiendum omne &c. Et ita in similibus. His ita generaliter positis circa obligationem benefaciendi, vel succurrendi proximo corporaliter, & spiritualiter: nunc ad specialia descendendum.

SECTIO II.

Obligatio Eleemosyna corporalis.

SUMMARIUM.

36. Eleemosyna definitio.
37. Est opus summè meritorium, satisfactorium, & impetratorium.
38. Ad quod homo ex præcepto divino naturali & positivo aliquando obligatur juxta rationem necessitatis aliena, & facultatis propriae. Unde.
39. Obligatio dandi eleemosynam pendet, & metienda est à duobus, scilicet ex facultate propria, & necessitate aliena.
40. Usque ad n. 43. Quæ bona dicantur necessaria, vel superflua natura & statui.
43. Necessitas est triplex: extrema, gravis, communis.
44. Usque ad n. 48. resolvuntur quidam casus.
49. Proximo necessitate extrema laboranti tenetur quis succurrere sub mortali, non tantùm de superfluis, sed etiam de aliquibus necessariis statui. Unde.
50. Usque ad n. 55. resolvuntur varii casus.
55. Quando, & qualiter quis teneatur succurrere proximo in necessitate gravi.
56. Usque ad n. 60. exceptiones & casus varii.
60. Habentes bona simpliciter superflua natura & statui probabilissimè, etiam sub mortali teneri quandoque face-